

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNP.

Előfizetési ár:
Égész évre 3 ft. Félévre 1 ft. 50 kr. Egyenlő számú 10 kr.
Gazdasági egyesületi tagoknak és közszolgálatúknak 2 ft.
Előfizetési pénzek és reklamatlók GONDOS (Grünbaum)
MÁRK nyomdatulajdonos címére küldendők.

Feladás szerkesztő: CSORNA JENŐ.
Kiadó: Gondos (Grünbaum) Márk.
Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főkegyelet.

Készítők, levelek a egyéb szerkesztőági közlemények
a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábnyi petitor egyszeri hirdetésnél 10 kr.
többzori hirdetésnél soronként 5 kr. Hírdéjgyj 30 kr.
Nyílttér petitora 25 kr.

Ora et labora.

Imádkozunk és dolgozunk! — állítsuk fel e nagy élezcélt a második ezredév kiűszében. De nem dolgoztunk-e el eddig is, hogy a betevő falatot biztosítsuk? Mindenesetre.

Azonban a bölcs életelvet felállítjuk most a közéleti küzdelemre; dolgozunk a közérkölcök megjavításának nehéz munkájában.

Ennek a követelésnek, melyet hangsúlyozunk, meg van a szomoru actualitása: még ha megtörtént volna is az imént lefolyt küzdelemben, hogy a közérkölcök depravációja kinosan tapasztaltatott abban, hogy a meggyőződést vették és eladták volna, minálunk, — mint kerületünkre árnyat borító tünetet tagadnánk le, szerencsére azonban nálunk helyi tünetként a kérdés nem olyan aktualis, — ki lenne azonban botor, hogy be ne látna, miként igenis óriási súlyedése következett be a közérkölcöknek, hogy egész leplezetlenül beszélne innét-onnét a lefolyt küzdelemben az elvek pénzen való vásárlásáért!

Mily szánandó súlyedések, hogy lehet tárgyalni visszaéléseket s például olyan dolgot, mely faktum s megtörtént: egy erdélyi városkában beállott husz polgár a választási urnához, s egy közülök kijelentette, miként szavazni fognak, de csak kétezer forintért. A

jámbor oláh nép természetesnek találta, hogy a voksokat ilyenkor eladni szokás, hogy naiv tudatlanságban egyenesen az elnök elé állottak. Tünet, amely mindenkit nem politikai következtetésre kényszerít, hanem etikai magabaszállásra.

Mert mérhetlen rombolást vitt véghez a valóság, kósza hír az erkölcsökben, hogy rendezetlen módon a lélekvásárlás bűnét telfedjék azok, kiknek kapzsisága mindenek felett működik.

A közéletnek nagy, általános eszelekvéshez kell kezdnie s egy vonalon, a hol a közélet kelevénye felakadt, intensív módon munkába kell szőlítani mindenkit, a ki előtt a tiszta erkölcs nem — chimera.

A baj kétféle: a köztudat mételezve van, de tünetek nincsenek, csak inklináció. Itt résen kell lenni, hogy a köztudatból e mérges, romboló anyag száműzessék. Van azonban s ez a súlyosabb, a hol világosan kitört a kór: itt mély önfeláldozó tevékenység szükséges, hogy az elkövetett véték undokosságát egész nagyságában a lelkiismeret érezze s ennek folyamán a közmegvetés sujtson is, gyógyitson is.

Lehetetlen, hogy annak, akit megvesztegetnek, nyugodtan maradjon lelkiismerete, hanem a köztudatnak megtévedése, mely gyorsan kész a maga

bünbocsánat-cédulájával, ez az, a mi bünye másiból, mert hiszen más eszközök már alig vannak.

A tehetség, jellem, tudás, buzgalom és becsvágy, a kipróbált közéleti mult ma már alig kvalifikálnak: kvalifikál a zseb. És a köztudat, mely egyébként minden beestelenséget szigoruan sujt, sőt sokszor nagyon elhamarkodott ítélteiben vagy tulszigoru, — ebben a dologban hamar készen van s természetesnek találja.

Ez ellen tenni kell.

Micsoda eszközök a kinnél vannak, a kik a visszas és büns köztudatot visszafeljesztik s e tekintetben a népitélet etikai érzékenységét visszaállítják?

Mi felvetettük és a moralistáktól várunk választ.

Mennyi joggal vetettük föl a kérdést, az olvasóközönségre bizuk döntést, ha kijelentük, hogy általános érdekű a közérkölcöknek e sorokra szükség nem volt, — mi fogjuk a legnagyobb örömet érezni.

És bizony-bizony mondjuk nem lenne nagyobb örömünk, mintha tényleg nem lenne meg a fentebbi soroknak az ő szomoru aktualitása. Ne értsenek félre: nem helyi, de általános országos szempontból tekintve a kérdést.

V. L.

Kortes babéram.

Egy párt vacsora utóhatása alatt, kerületünk képviselőválasztásának esélyeit mérlegetem A vótunok serpenyője majd ide, majd oda billent simogatásom alatt. Vegre is kombinációba vévén a párt vacsora boros palackjainak számát, pártunk jelöltjének adtam bizalmam mellett a mandátumot. Legott oda is képzeltem magamot abba a pár ezer forintokért adott hivatalba, melybe korteskésedeimért képviselőnek ütleni fog. Már epen székfoglaló beszédemnek fonalat fonogattam, a midőn szoruny alkotmányos hangulatban belép hozzám az egyik mágori választó, névszerint K. Ökrös Mihály.

Az elnöki megnyitót be sem várva hátratólta bujbán Mihály a vereg tollas kukumát s egy tánczó melve bizonytalan billegéssel imitalva, rágyújtott a kortesotára:

Sárréti Pál a követünk,
Adót többé nem fizetünk!
Nem lesz már fizetendő!
Eleg-edé Lócsik báró,
Ejjen a haza!

- Ismeil kelmed a képviselő jelöltet?
- Semelyében nem volt szerencsém tisztelni.
- Olvas-ta programbeszédét?
- Nem.
- De politikai hitvallását csak ismeri?
- Én csak az apostoli hitvallást ismerem.

— Mi alapon tagadja kigyelmed a nótaban az adót?
— Nem köll azt megtagadni, el van az már igazitva.
— Oszlán ki igazította el?
— Nacscságos Sárréti ur, szeretett képviselőjelöltünk meg az ekzellenciás miniszterium!
— Mondja hát, hogy eset meg az eligazítás?
— Hát éppenséggel nem tudná főkortes uram Lócsik báró üzenetet?
— Semmi sem volt róla feldlünk programjában.

— No már pedig Marhás István a vitzői malomban hallotta, mikor a mult héten rosz órní járt ... Ott beszéltek, hogy a Nacscságos Sárréti követ ur, mikor az ország tavalyi konvenziós levelet csinálták, megingerpépálta a pizseládára vigyázó minisztert, mondaú meg igaz lelkre: mivel tartozik még az ország Lócsik bárónak? A mágori határban nem terem anyyi csá tengeri, a bány millijomot mondott a miniszter. Kövünk erre azt mondja: az interres vel se bíruuk annak; a töke meg elviszi a rajtukvalót is Segíteni köll a haza sorján, már azt nem tudom, mit üzentek Lócsik bárónak elig az hozzá az adóslevelet a miniszterium hazasikerítete. A kiállítás egy aranyozott sátorba mán mutogatják: mivel tartozik még az ország Lócsik bárónak? A mágori határban nem terem anyyi csá tengeri, a bány millijomot mondott a miniszter. Kövünk erre azt mondja: az interres vel se bíruuk annak; a töke meg elviszi a rajtukvalót is Segíteni köll a haza sorján, már azt nem tudom, mit üzentek Lócsik bárónak elig az hozzá az adóslevelet a miniszterium hazasikerítete. A kiállítás egy aranyozott sátorba mán mutogatják: mivel tartozik még az ország Lócsik bárónak? A mágori határban nem terem anyyi csá tengeri, a bány millijomot mondott a miniszter. Kövünk erre azt mondja: az interres vel se bíruuk annak; a töke meg elviszi a rajtukvalót is Segíteni köll a haza sorján, már azt nem tudom, mit üzentek Lócsik bárónak elig az hozzá az adóslevelet a miniszterium hazasikerítete.

— No látta kigyelmed! értekeztem újabb kokczintás közben Ökrössel, mily hálátlan ez a

mágori nép Sárréti volt követünk nagyvezével kitzisztázta az ország adósságát, most mégis ellenjéltét állítottak vele szemben. Bizony cudárság! Hátha még azt is megtudja kortes uram, amibe ide fáradtam ...

— Csak nem rosz hírel jött kend?
— De avval ám! A kecskésziugak az ellenpáthol kezdnek huzni. Baj lehet biz ebből uram! A Balogparton tipzengő forint, két hold tengeri földet, egy szekér szalmát igények minden voksért.
— És akad ökr, aki ezt elhiszi?
— Ugy mondják, hogy Marhás István komám ágál leginkább a Balog mellett.
— Nem volnék méltó a kortes névre, ha be nem látom hova sandít K. Ökrös.
— Maga becsületes özetlen honpolgár Mihály! Péntézt nem adja el a szavát Maga tudja, hogy a haza iránt teljesít szent köteleiséget, mikor Sárréti urra szavaz.

— Jól mondta az ur. hogy én nem pénzt teszem, amit tesz. hanem egy kis törlesztésem vána, agyik az ur legalább öforintot.

A diskretilt tenyerébe nyomott tiz koronát indiskretilt megolvta ta és úgy vágta zsebre. Ha holnap marhabetítás után, az egész kecskésziug sz.valló nép nem lesz a „Bálier csardába.” ne legyenek többé K. Ökrös Mihály! Elhozom én öket, ha minyá kötődéke is.

Az őszi nagy gyümölcs- és szőlő-kiállítás.

(Október hó 1-étől 8. napjáig.)

Hazánk éghajlata és talajviszonyai — kevés kivétellel — a gyümölcs- és szőlőtermelésre kedvező.

Bizonyítja ezt már azon körülmény is, hogy bőtermő években gyümölcs- és friss szőlő-kivitelünk a 8—9 millió forint érték között szokott ingadozni.

Ha egy pillantást vetünk Magyarország tércskéjére, úgy a szakértő szem azonnal észre fogja venni, miszerint hazánk északi, keleti és nyugati hegyes vidékei, főleg az azokban végighúzódnó védett völgyek kiváló gyümölcs-termelési helyek lennének, ha alkalmas nemű és fajtaján gyümölcslékkal lennének kiterítve.

A legelegnek használt lankás hegyoldalon igen jól megteremhetne megannyi gyümölcs is, mely a területeken még a czeretliak termelésével járó hasznosnál is több jó-vedelmet juttatna a hegyvidék jobbára szegény lakóinak.

Ha valaki fogalmat akar szerezeni arról, hogy mily fontos jóvédelmi forrása lehet a gyümölcstermelés egy gabonatermelésre nem alkalmas hegyes vidéknek, az menjen el Máramarosba vagy Beszterce-Naszódra; tudakozdék ott a nép jóléte után és azt fogja hallani, miszerint gyümölcs-termő években a nép rendesen könnyebben fizeti adóját és a téli ellátása is biztosítva van.

A fevidékeknek a tömeges és céltudatos gyümölcs-termelésbe való bevonása nemcsak nagy áldás lenne annak lakosságára nézve, szociális és közgazdasági tekintetben is üdvös lenne; ennek megvalósítása lenne egyike a magyar állam legnagyobb és legszebb kulturfeladatainak.

De nemcsak a hűvösebb éghajlalt bíró fevidékek az, mely a gyümölcs-termelésre igazán alkalmas sikertel lehet; ott van a majdnem tropikus nyári meggel bíró Alföld, melynek sivár homoktalajából a gyümölcs-, szőlő- és kerti termények termelése után egy millió meghaladó értéket sítit elő átlagosan évenként annak szorgalmas lakosága. Éppen az Alföld meggé kiépítése és heves homokja miatt oly nyári csónthéjás gyümölcs, továbbá szőlő és dinnye termelését

üzleti sikerrel, amelyre a felvidék és északi szomszédok államaik klímájuk miatt nem képesek.

Különösen az utóbbi két évtizedben — a hegyi szőlők kipusztulása föl, tán — az Alföld homoktengere valóságos központja lett úgy az ország csmegezősödés, mint bortermelésének is és az eddig megvetett és gunyvevekkel illetett homokból sok ezer kistermelőnél a jólét biztos forrása lett.

Nincs benne semmi kétség, hogy hazánk gyümölcs- és szőlőtermelése egészen, céltudatosan szervezve Magyarországnak egy még kiaknázatlan aranybányáját fogja képezni, a melyben közel egy millió kis ember fogja feltalálható inexistenciájának biztos alapját.

Az utóbbi öt évben földmivelési kormányunk a gyümölcs-termelés országos szervezését megkezdte, az idén pedig a hegyi szőlőknek nagyobb mérvben való újtelepítését tette lehetővé.

A hazai gyümölcs- és szőlőtermelés iránt oly melegen érdeklődő jelenlegi földmivelésügyi miniszterünk: dr. Darányi Ignác, az eddig ily irányú hasznos és a jövő érdekében kifejtett munkásságát nemcsak jóakarral átvette; de ennek fokozottabb mérvben leendő folytatását tűzte ki nemes feladatává s így alapos reményünk lehet róla, hogy ezen gazdasági termelési ágban is el fogjuk érni a művelt nyugati államokat. A kitüzött feladat elérésére az ország különböző részeiben feállított állami faiskolák, valamint az ország egyes vidékein nagyban termelő gyümölcsfajok megállapítása által a kezde-ményező és alapvető lépések megtételének; az országban már az utolsó öt évben is nem kevesebb, mint két millió nemes gyümölcsfa lett kivitelve az alkalmas és megfelelő fajtákból. Ha tehát nem csüggedünk és kitarunk ezen fontos kultur munkánkban, a hazai gyümölcs-termelés egy-két évtized alatt nem sejtett mérvet fog ölteni, jólétet árasztván a vele foglalkozó lakosságra.

A jelenleg megnyitott őszi nagy gyümölcs- és szőlőkiállítás — a szőlőtől eltekintve — még a régi fiállomány természetét mutatja be. Talánuk tehát egyes kiállítókánál igen sok gyümölcsfajtát, talán sok termelésre nem is érdemeltek s a mi ebből sajnosan következik: 1-1 fajtából csak kisebb mennyiséget.

(Oh a két nyomorult!) Híjjába mondtuk, hogy el-igazította azt a kovet ur, meg hogy elengedte a Lőcsik báró. Ránk fördemtek, hogy ha sokat rezonerozunk, lecsukhatunk! Na hagyjuk rajtuk az ur ilyen csufot. Szóljunk odabenn mellettünk a bizomány uraknak!

Nem volt idem Őkróst lemarházní, Marhást pedig összeökrözní mert a választási eluők köz-zenk lepett s kihirdette az eredményt.

A kihúzott sáróra letételével szavazó nem jelent-kező, Balog Janos urat, a mágori kerület het-venkét szoborosséggel megválasztott országgyűlési képviselőjének nyilvánított. Még csak annyit, hogy Sárrii urral a történet után minden szolidaritás megtengadtam. Mint teljesen független hon-polgár ajánlhatom tehát szolgálataimát a képviselő uraknak az esetleges pótvalásztásokra 2-S. S.

Fütyüli a ...

Fütyüli a rigó madár,
A barna lány mind csapodár,
Szerettem én barna kis lányt,
Eleg, De mindegyik hülsen csalán!
Csak elhagytok engemet.

Fütyüli a rigó madár,
A szöke lány nem csapodár,
Szerettem én szöke kis lányt
Eleg, De mindegyik igaz híven
Forró lánngal szeretet.

Hervadt száraz rózsalevél,
Osszaszva a kezembe,
Holdas este ... édas este,
Emléke fél a szívémbé.

Szerelmemmel, boldogsággal
Merevgünkün az akác alatt,
A szerelem szerte fölzött,
A levélle az — megna adt.

BELSEM RY DEZSÓ.

A millenáris év a gyümölcs- és szőlő-termelésre nem volt kedvező. Gyümölcs a legnagyobb gyümölcsvidékeinken a rozsvaszi időjárás miatt alig termett; a szőlő pedig a nyár folyamában gyakorta előforduló jégeső sok helyen tönkre tette.

Unétt van, hogy pl. Kecskemét, Halas és több alföldi hiresebb gyümölcstermelő városaink a kiállításról majdnem elmaradni voltak kénytelenek.

Ha mindazonáltal ezen negyedik időleges kertészeti kiállítás mégis sikerültnek, sőt az eddigiekhez képest igen gazdagnak mutatkozik, úgy ez csak annak köszönhető, hogy termelőink — a rekedőség hazafias felhívásának engedve — a nagy nemzeti ünnepek alkalmából a legnagyobb erőfeszítés mellett igyekeztek az elemi csapásoktól megkímélt gyümölcsöket összegyűjteni és beküldeni; így óhajtván bemutatni az ezredéves kiállításra e téren is haldásukat, hogy ez által egy a hazai, mint a kiállítást látogató külföldi közönség hazánk egyes vidékeinek terményeivel, valamint a gyümölcs- és szőlő-beszerzési forrásaival megismerkedhessék.

A gyümölcs- és szőlőkiállítás díjai: Az időleges kertészeti kiállítások zsűrije Darányi miniszter elnöke alatt tartott ülésében a kiállítók kitüntetéseit a következőkben állapította meg: Nagy díszoklevelet nyertek: gróf Andrássy Tivadár, Mitthászy János, gróf Schönborn Ervin, a budapesti gyermek-munkaegyesület istvánkeleti kertészete és a boszniai országos kormány. Millenniumi nagy érmet nyertek: Rohonczy Gedeon, Oppenheim E. és H., Görgey István, Heinrich József, id. Lónyay Sándor, báró Bohus László, Halmay Andor, gróf Nadasdy Ferenc, Stark Adolf, dr. Krasznay Miklós, Erdélyre szertészeti egyesület, Farkas József, Csárics Sándor, Kecskemét városi gyümölcs- és szőlőtermelői, nagykőrösi kertészeti egyesület, Horváth Márton, Schmidt Frigyes, Vancsó Gyuláné, Zwicky András, Vásárhelyi Gyula és Szulkovszky József, Mária herceg. Kiállítás érmet nyertek: Dietz József, Barcsay Károly, Csányi Agost, Schönbeck Imre, Szobonya Bertalan, Mikecz József, Crosse A. Odón, Svadói Ferenc, dr. Weiner Adolf, Weiner Lpót, Deutsch Sándor, Barókfy Lászlóné, beregmezei gazdasági egyesület, P. Meisel Adolf, pácsovai gazdasági egyesület, P. Tóth Ferencz, Tary Lajos, N. Just S. dor, Taussig Zsigmond, Kecskemét város széclétele, E. Szegedi György, Frommer Elemér, Bácsy József Csanak János, Lukács Kálmáné, Gaucy István Bodrogszerdahelyi homok szőlőtelep részvényirtaság, gróf Eszt. Terházy Miklós, Budafok község, Pécs Éde, Torók József, Paczelt János, Agoston Lajos, Aizner József és Társ, gróf Bohlen Gábor, Besztercevidéki gazdasági egyesület, Cibur Emil, Csallner Károly, Carnovics Mihály, Gajmádia Pál, Füssi urad., Gyóri Lajos, Matejko Vilmos, Mervay Sándor, Nagybányai gazd. egyesület, Németh Peter, Sighi Ferencz, Sárosmegyei gazd. egyesület, Sass József, Szegevári gazd. egyesület, Szász József, Talabér Kálmán, dr. Tóth Imre, kaporliai báró Wodjány Albert, Biró Pál, dr. Kozáky Gyula, Faluvegyi András, Voigt Frigyes, Horváth Antal és Csank Sándor. Közművelődési érmet nyertek: Angyal Dezso, Czerner Sándor, Csallner Dániel, Magyar György és Ritter Gusztáv. Versenyen kívül álltak es jégvölgyönnyi elismerést nyertek: Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet, Kolozs-monostori gazdasági tanintézet, Budapest székesfőváros, dr. Jókai Mór és Szegedy György.

Helyi és vidéki hírek.

— Egy nagyon szűkös reformra hívjuk fel előjárásunk és képviselő-testületünk figyelmét. A legutolsó faluban nem állnak oly gyakran a dolgok a házak számozása négyben mint nálunk Muraszombatban. Nem monduk sokat, ha állítjuk hogy legfeljebb minden harmadik házon ha rajt van a házszám. És ha rajt is volna, ki talán meg itt házat a száma után, mikor például az egyik szám a Mező-utcában van, a következő szám pedig 2 kilométerrel odább valahol a Vár-

Tartottam én uram, még a kulacsom győzte, de mikor abból kifogyott az elvívő, csupán, ketten maradtunk a Márnás komával
Hát aztán leszavaztak-e már kedtek?
— Jelenleg akartuk azavaslásukat érvényesíteni, de azontak odabe az urak: Elmebehtünk, nincs roksunk, restanciába vagyunk az adóval

